

Nr 311.

Av herr **Tjällgren m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med begäran om bemyndigande att utfärda bestämmelser om hyresbidrag till ovana skogsarbetare.

Det syfte, som enligt föredragande departementschefens uttalanden avses att förverkligas med förslaget om hyresbidrag i Kungl. prop. nr 128 till innevarande års riksdag, nämligen bränsleförsörjningens främjande, är ovedersägligen förtjänt av den allra största uppmärksamhet från statsmakternas sida. Av flera orsaker, på vilka här saknas anledning att närmare ingå, är bränslesituationen för vårt land sådan, att man har anledning räkna med att t. o. m. ett nödläge kan uppstå under nästa vinter. Det kan i detta sammanhang förtjäna påpekas, att den ved, som avverkats hittills sedan den 1 juli 1944, utgör i runt tal hälften av vad som avverkades under motsvarande tid föregående år. Tämligen långt gående extraordinära åtgärder för framskaffande av bränsle böra uppenbarligen under sådana förhållanden vara icke blott tillrådliga utan ofrånkomliga.

Propositionens förslag är emellertid i detta hänseende av ringa om ens någon betydelse. Personer med kännedom om skogsarbetarnas inställning till premiesystemet för de s. k. rikshuggarlagen göra t. o. m. gällande, att effekten kommer att bli den motsatta, beroende på att de vana skogsarbetarna, om betydande förmåner, som icke komma dem till del, skola utgå till ovana huggare, i än högre grad än tidigare söka lämna skogsarbetet. Motionsvis framkomna förslag om en procentuell förhöjning av ersättningen till alla, som deltaga i skogsarbetet för bränsleförsörjningen, synas däremot ge anvisning på vägar, som kunna väntas komma att på ett mycket verksamt sätt öka tillgången på vedbränsle.

Vid utformandet av ett system i enlighet med dessa motioner måste emellertid beaktas, att avverkningsförhållandena under innevarande vinter ställa sig väsentligt olika på skilda platser i landet. Det torde vara bekant för de flesta, att dessa förhållanden i Norrland, Dalarna och Värmland icke i mannaminne varit så svårbemästrade som nu. För den som till äventyrs svävar i okunnighet härom, äro emellertid huvudstadens morgontidningar för den 1 innevarande månad en mycket god upplysningskälla.

Kännedomen om dessa svårigheter har föranlett statens bränslekommission att den 13 februari 1945 föreskriva att i de sju norra länen ett framforslings-tillägg av 1 kr. pr m³ skall utgå för torr kastved, varmed här menas ved som

huggits före den 1 juli 1944. Ur motiveringen till beslutet må anföras: »Till statens bränslekommission har efter årsskiftet inrapporterats, att stora svårigheter föreligga att till normal leveransplats inom de sju norra länen få framkörda de kvantiteter torr kastved, som blivit kvarliggande i skogen från föregående avverkningssäsong. Med de på många håll onormalt stora snömängderna på ofrusen mark har särskilt vedens hopplunning till basvägarna förorsakat stora opåräknade merkostnader vid framkörningen, för vilka kostnader producenterna skäligen borde få viss kompensation.» Den kompensation, som sålunda lämnas skogsägarna, omfattar emellertid endast den torra veden (huggen före 1/7 1944). För rå ved, som är tyngre, lämnas ingen kompensation! Man må med vilka argument som helst söka förklara den skillnad, som i detta avseende gjorts mellan torr ved och rå ved, så kvarstår dock det för skogsägaren obegripliga faktum, att den, som utför det lättare arbetet att framforsla torr ved, skall ha 1 kr. mer pr kbm än den som forslar fram rå ved. Ur rättvisesynpunkt är uppenbarligen denna skillnad omöjlig att försvara. Det kan också ifrågasättas, om den ur bränsleförsörjningssynpunkt kan anses försvarbar. Otvivelaktigt förhåller det sig på det sättet att en viss brist på torr ved föreligger för dagen och att denna kan motivera en framkörningspremie. Men finns det inte fullgoda skäl att antaga att under höstmånaderna, innan körföret möjliggör forslande av ved ur skogen, förhållandena komma att bli analoga? Här måste emellertid uppmärksammas, att det vid denna tidpunkt icke tjänar något till att med premier söka stimulera framkörningen av veden. Vad som skall göras för att tillgodose hushållen med ved under tiden fram till julen 1945, måste ske i vinter. Annars kommer man sannolikt fram på höstsidan i den situationen att dyr och för industrien värdefull massaved, som skulle ha kunnat användas för sitt egentliga ändamål, måste brännas upp av den anledningen att framforslingen ur skogen innevarande vinter icke främjats i den omfattning, som varit möjligt och rimligt.

Även för att främja huggningarna under sommaren 1945 torde det vara av betydelse att så mycket ved som möjligt framköres ur skogen i vinter. När skogsägarna planera sina avverkningar måste de naturligtvis taga hänsyn till vilka möjligheter de ha att inom avsedd tid få fram sin ved ur skogen. Det är därför ofta på det sättet att huggningskvantiteten bestäms till vad som kan beräknas bli utkört. Finns då huggen ved kvarliggande i skogen måste huggningskvantiteten begränsas i förhållande härtill.

Slutligen synes i detta sammanhang böra erinras om att i de trakter, varom här är fråga, även vid normala drivningsförhållanden vedskogen saknat eller på sin höjd haft ett mycket blygsamt rotvärde.

Det ovan sagda torde giva vid handen, att för de sju nordliga länens del rättvisan fordrar att för framkörning av all ved innevarande vinter en kompensation gives samt att bränsleförsörjningsintresset otvetydigt talar i samma riktning.

Under hänvisning till ovanstående hemställas,

att riksdagen ville i samband med behandlingen av kungl. prop. nr 128 besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av åtgärder i syfte att bereda ett särskilt svårighets-tillägg för all vedframforsling innevarande vinter i Norrland, Dalarna och Värmland.

Stockholm den 14 mars 1945.

L. Tjällgren.

Bernhard Näsgård.

Jones Erik Andersson.
